

Kontrola

Daňových pohľadávok a spôsobu nakladania s nimi v obci Močenok

- Oprávnená osoba:** Milena Veresová, hlavná kontrolórka obce Močenok
- Povinná osoba:** Obec Močenok
- Cieľ kontroly:** Zistiť dodržiavanie predpisov pri nakladaní s daňovými pohľadávkami obce
- Miesto vykonania kontroly:** Obecný úrad Močenok

Legislatívny rámec kontroly:

V súlade s § 18d zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (z. n. p.) a na základe plánu kontrolnej činnosti na druhý polrok roku 2023 bola vykonaná kontrola hospodárenia s daňovými pohľadávkami obce Močenok.

Obec poskytuje v podmienkach dnešnej legislatívy finančné dávky na základe zákona o hmotnej núdzi a na základe vlastných VZN, predovšetkým týchto:

1. zákon č. 369/1990 Z.z. v z. n. p. o obecnom zriadení
2. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
3. 563/2009 Z.z. – zákon o správe daní
4. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti
5. VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Obce určujú miestne dane a poplatky podľa zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v z. n. p., pričom konkrétne sumy v miestnych podmienkach upravujú vo všeobecne záväzných nariadeniach obce o daniach a poplatkoch.

Správu daní upravuje daňový poriadok, podľa ktorého ak je správcom dane obec, môže zabezpečiť vymáhanie daňových nedoplatkov v zmysle tohto zákona, ale aj podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v z. n. p.

Podľa daňového poriadku má zároveň správca dane možnosť vyrubiť úrok z omeškania z každého nedoplatku. Premlčacia lehota na vymáhanie daňového nedoplatku je šesť rokov a skončí sa uplynutím šiestich rokov po skončení kalendárneho roka, v ktorom daňový nedoplatok vznikol. Ak v tejto lehote správca dane doručí daňovému subjektu výzvu na zaplatenie daňového nedoplatku podľa §80 Daňového poriadku, premlčacia lehota začne plynúť znovu, a to po skončení kalendárneho roka, v ktorom bola výzva doručená.

Správca dane je povinný vykonať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu, ak sú splnené zákonné podmienky pre vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky, a to aj vtedy, ak daňový subjekt nespĺnil riadne alebo vôbec svoje povinnosti.

V daňovom exekučnom konaní sa realizuje zásada oficiality, keď k začatiu daňového exekučného konania sa nevyžaduje návrh, ale správca dane ho začína vždy z úradnej moci. Tento proces nastupuje **obligatórne** vždy, keď sú splnené zákonné podmienky a predpoklady tohto konania. Daňový poriadok dokonca v §57 ods. 10 **stanovuje povinnosť začať daňové exekučné konanie** ak daňový subjekt nespĺní

podmienky určené v rozhodnutí o povolení odkladu platenia dane alebo platenia dane v splátkach, a to do 30 pracovných dní odo dňa, keď mala byť daň alebo posledná splátka dane zaplatená.

Po vydaní daňového rozhodnutia k miestnym daniam má obec ešte množstvo povinností, ktoré nesmie zanedbať, aby mohla riadne daňové nedoplatky vymáhať, resp. neboli premlčané.

Ak daňový subjekt v lehote 15 dní alebo lehote určenej v rozhodnutí správcu dane nezaplatil daň alebo neodviedol vybranú daň alebo zrazenú daň, správca dane ho môže vyzvať, aby daňový nedoplatok odviedol alebo zaplatil v ním určenej náhradnej lehote. Táto lehota nesmie byť kratšia ako 15 dní. Správca dane je povinný v tejto výzve upovedomiť daňového dlžníka o následkoch neodvedenia alebo nezaplatenia daňového nedoplatku. Proti výzve možno podať námietku do 15 dní od jej doručenia. Podanie námietky má odkladný účinok. Rozhodnutie o vyhovení námietky nemusí obsahovať odôvodnenie.

Obec nesmie zabudnúť na odsúhlasenie pohľadávok k 31. 12., aby mala hodnoverný doklad o zaslaní, evidencii nedoplatku a neprehliadla si premlčaciu dobu. Premlčacia doba plynie od doby splatnosti nesplneného záväzku. Ak dlžník písomne uzná svoj záväzok, plynie nová premlčacia doba od tohto uznania. Podľa § 397 Obchodného zákonníka je premlčacia doba štyri roky. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka je premlčacia doba trojročná.

Nevymožiteľný daňový nedoplatok

Častokrát sa ale stáva, že sa daňový nedoplatok stáva nevymožiteľným. Daňový nedoplatok alebo jeho časť sa považuje za dočasne nevymožiteľný, ak:

- jeho vymáhanie od daňového dlžníka alebo od iných osôb, od ktorých mohol byť vymáhaný, je bezvýsledné,
- majetkové pomery daňového dlžníka by nevedli ani k čiastočnému uspokojeniu daňového nedoplatku,
- majetok daňového dlžníka nepostačuje ani na pokrytie exekučných nákladov a hotových výdavkov podľa § 149 daňového poriadku a správca dane rozhodnutím zastaví alebo čiastočne zastaví daňové exekučné konanie,
- je jeho vymáhanie spojené s ťažkosťami a možno predpokladať, že ďalšie vymáhanie by nevedlo ani k čiastočnému uspokojeniu daňového nedoplatku.

Zánik daňového nedoplatku

Daňový nedoplatok zanikne dňom:

- nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia uznesenia súdu o tom, že dedičstvo pripadlo štátu, ak daňovník zomrel,
- nadobudnutia právoplatnosti uznesenia súdu, ak daňový dlžník zomrel a súd zastavil dedičské konanie po tom, čo majetok nepatrnej hodnoty zanechaný poručiteľom vydal tomu, kto sa postaral o pohreb, alebo ak zastavil konanie z dôvodu, že poručiteľ nezanechal majetok,
- zániku daňového subjektu, ak daňový subjekt zanikne bez právneho zástupcu,
- právoplatnosti rozhodnutia, ktorým správca dane povolil úľavu alebo odpustil daňový nedoplatok alebo jeho časť podľa § 70 alebo § 157 daňového poriadku,
- nasledujúcim po dni zániku práva vymáhať daňový nedoplatok.

Odpísanie daňových pohľadávok sa riadi daňovým poriadkom, pričom odpis nedaňových pohľadávok sa riadi zásadami hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ktoré si každá obec schvaľuje vo svojej kompetencii obecným zastupiteľstvom.

Zistené nedostatky: Obec Močenok pohľadávky eviduje a po uplynutí lehoty posiela daňovým dlžníkom výzvu na zaplatenie, čím predlžuje lehoty vymáhateľnosti. Ďalej však s nedoplatkami nepracuje. Pohľadávky neodpisuje ani nevymáha. Tento postup nie je v súlade so zákonom.

Navrhované opatrenia: V zoznamoch dlžníkov sa objavujú zomrelí dlžníci, prípadne pohľadávky s nízkou hodnotou, ktoré nie je efektívne vymáhať. U zomrelých je potrebné, aby sa obec prihlasovala do dedičského konania ako dlžník, prípadne oslovila pozostalých na uhradenie dlžných súm. Za súčasného stavu je nevyhnutné najmä zhodnotiť existujúce pohľadávky z hľadiska vymožitelnosti a tie, ktoré spĺňajú podmienky odpísať v zmysle zákona. Pri pohľadávkach po zomrelých zistiť, či sú dedičské konania ukončené a následne pokračovať zákonným spôsobom. Po vykonaní revízie a odpísaní nevymožiteľných pohľadávok je potrebné určiť ďalšie kroky. Zároveň odporúčam vypracovať smernicu, ktorá určí hranice vymáhania pohľadávok a spôsob vymáhania. Pri daniach z nehnuteľnosti a poplatkoch za smeti sa na obec vzťahuje daňový poriadok a obec môže vymáhať pohľadávky sama, prípadne je možné osloviť exekútora.

Záver: Kontrolou bolo zistené, že obec Močenok nevenuje dostatočnú pozornosť sledovaniu stavu a možnostiam znižovania pohľadávok, či už vymáhaním, alebo odpisom nevymožiteľných pohľadávok. Vzhľadom k výzvam a skutočnosti, že pohľadávka zaniká až po 20 rokoch je možné daný stav upraviť a následne venovať agende dostatočnú pozornosť.

Močenok 30. 1. 2024

Milena Veresová

hlavná kontrolórka